

DOMOVINA

Uvodništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopisne blagovilne fran-
kosti, rokopisi se ne vrstajo.

Kuhinja trikrat na teden, vnak ponedeljkih, srede in petek ter večja za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 kron. Za Ameriko
in druge dežele toliko več, kolikor znaša razlika, namreč: Na leto 17 kron,
pol leta 9 kron 50 vti. Načinoma se pošilja upravitelstvu, plačuje se vnaprej.

Za člane

vsakega od vsakega polt-krone po 20 vinarjev za vsak
brokur: in večje izmerite in mnogokratno izmerite
maten popaj.

Politična preganjanja na Ogrskem.

V Trstu, 1. decembra 1907.

Kdor je imel priliko početi se ne-
lehiho pobliže s političnimi dogodki na
Ogrskem v zadnjih štiridesetih letih, je
opazil dve točki, okoli katerih se je
vrtele vse gibanje obojstran Litve:

na zunanji boj proti habshabski
dinastiji,

na znotraj nasilna madžariza-
cija nemadžarskih narodov: Slovencev,
Hrvatov, Srbov, Slovakov, Malorsov,
Nemcev in Romanov.

Pri nas Slovenceh, kjer nemška
centralistična vlada gotovo ni bila
nikdar zbirčna v rabi raznorodnih
sredstev, smo vajeni marsikateri bru-
talizaciji, ali razmere pri nas gotovo
niso bile nikdar tako krute kakor pod
deležo krone s pripogojeno krštem.

Pisatelj teh vrst je imel ponovno pri-
liko čuti in sst zastopnikov raznih na-
rodnosti na Ogrskem — od priprostim
kmetov in delavcev do najodličnejših
krogov — briske priboje o tiraniji,

ki je neguje madžarska aristokratska
klita napram vsem, kar se prisega na
edino srečljivo rdečo-belo-zeleno
trobojnico. Slovenski listi so se počeli
s temi dogodki jako mnogo. Isterpno
jih opisovati je nemogoče, kajti vsi
slovenski listi nimajo dovolj prostora,
zapletati vsak slučaj nasilstva, ki izhaja
iz Appony-Kossuth-Andrassyjeve dr-
žave.

Ko je prišla v približno štiridesetih
let v petdesetih zbornica ogromna množica
12.000 Srbov, poslana in jutnih
krajev pred Lajoš Košuta, kjer ob-
hujljajo madžarov svojo srčno kri v
boju za neodvisnost pod pogojem, da
zasigurajo Madžari tudi Srbov neod-
visnost, je iztrgal Lajoš Košut meč in
nožnice vzkliknivi pred zbrano množico
in najodličnejšimi madžarskimi
krogi tiste določbe: "Nikdar! Ta meč bo
odločil med nami!"

Pa to je samo ena epizoda; kdo
bi se domislil vseh?

Ob čas ogrskega panta je bilo
vseh Madžarov po madžarskih virih
blizu 4 milijone. Do danes se je ma-
džarski element vedel kot podvojni, druge
narodnosti so se skrčile sorazmerno na
polovico. Vse to je plod dosledno za-
slebovanega režima nasilstva, nagršnih
— in dovoljen naj mi je izraz — naj-
ostodnejših, kar jih je doživela srednja
Evropa, in sicer ostadna valod prišdnosti,
s katero se postavljajo madžarski
grofje po celim svetu kot prvi kul-
turnosci, edini beritaji za svobodo in
pravico v monarhiji Avstro-Ogrske. Ko
je prepotoval Appony pred tili ame-
riške Unijo, ga je proslavljalo ameriško
časopisje kot novega Washingtona: v
resnici bi se ga dalo primerjati le s
najhujšimi reakcionarji, kar jih pozna
kaltarna zgodovina! Ne govori strast

iz teh besed — pač pa gorčenje, ki
se mora polastiti vsakoga Sloveka nad
tako razdirano brezobzirnostjo, kakor
iže madžarski šovinist soboricev po
celim svetu.

Nekaj dni potem, ko je bila skle-
njena slavnostna resolucija, katero
taktično spretnost priznam brez dra-
gega, mi je bila dana prilika razgovora
s raznimi voditelji hrvaških strank.
In ob tej priliki sem pripomnil dr.
Medakovič, sedanjemu predsed-
niku sabora v Zagrebu in hrbovrske
delegacije v Budapešti, da si ne morem
mišliti čuta za politično enakopravnost
pri kroga, ki sivi in amira v sanjah
vse obsegajoče krone sr. Štefana. Izrazil
sem svoje pomisleke proti imenovanju
resoluciji v smislu, ki mi ga je potrdil
zadnji hrvaško-ogrski konflikt v Bu-
dapešti. Dr. Medakovič se je vjeto
nasmešnil in dejal: "Čemo videti!"
Dobil sem stia, da je veljal nameh
Tomaz. No, politični dogodki zadnjih
mesecev so pokazali kaj jasno, da je
bil optimizem Sapla in drugih veda.
mnogo prevelik.

Vsak razumen in za svojo neod-
visnost vnosi avstrijski Slovan bi moral
podpravit i zardnejenjem sreno s na-
rodnom, ki je naravnost prešet neob-
hodnosti boja s Dunajem, ali Rim in
Kartagina se nista mogla sprijazniti.
Šele na razvalinah onega je mogel
zrasti drugi.

Zdi se, da čitajo kaj dobro to
resnico i Appony, Andrassy, Kossuth,
Banffy, Wekerle, Zichy i dr. Zakaj
dragače tak konec reške resolucije;
zakaj so odšli tako hitro roko, ki jim
je pomogla do vlade?

Noveški pisatelj, stari Björnson,
je priobčil v zadnjem času po neka-
terih evropskih listih, tako v pariškem
evropskem kurirju, v dunajski "Preki"
itd. odprto pismo, v katerem je odgoval
s nebi lastno šilvestovje in ognjevitostjo
Janovo obliže madžarske politike.
Pravijo, da se je izjavil Björnson (v
svoji domovini voditelj kmetake stranke),
da ne odneha praj, dokler ne raskrtna
pred celim civiliziranim svetom, kaj
tisti pravzaprav pod režimom madžar-
skih kulturanocev. Vprašanje je samo,
ali zadostuje ena Slovečka doba za
tako sicer hvalno, a zato nič manj
težavno dela.

Na Dunaju izdaja stari baron
Chlumec v nemškem jeziku revijo
"Oesterreichische Rundschau". ki je
poznana še tudi nam Slovincem zlasti
po nekaterih objavah v njej izpod
peresa nadeja prvega modernega lita-
rarnega historika dr. Ivan Prijstetja.

V št. številki XIII. letnika te re-
vije, ki izide danes, objavi pod pseudo-
nimom se skrivajoči Scotus Viator
sedem strani obsegajočo razpravo, "Po-
litische Verhältnisse in Ungarn".
Fakta, ki jih navaja pisatelj, niso sicer
Slovečka, ki opazuje dogodke na Ogr-

skem, nobena posebna novost. Mnogo
izmed njih so jih objavili še tudi slo-
venski časopisi. Omenjamo pa naj le
nekotere slučaje, ki so tihejšo Slovarov.

V septembru leta 1892 umrlega
slovačkemu prvoborniku, duhovniku
Harbanu so hoteli odkriti nagrobni
spomenik. Toda malo pred odkritjem
so prišli šandarni in s silo razgnali
škrane množico. Sin umrlega, ob ču-
seden najboljših publicistov, Svetozar
Harban-Vajankij je napisal soto v
svojem ogročenju članek "Hijestvo na
Ogrskem". Prišel je pred sodnike in
medel zati 12 mesecev v ječi. Inštajatelj
slovačkoga lista "Narodni Noviny" je
bil obsojen leta 1897 na osemmesočno
ječo zaradi "ščevanja proti madžar-
skemu narodu". In ječo dolgega, ga pri-
kaže na kulodvoru velika množica
prijeteljev. Podpravitelje so na slovensk
način, deklice mu darujejo topke.

Posledice političnih procesov, v katerem
je bilo zaprtih 31 oseb. One de-
klice so bile obsojene na globo vanka
po 400 kron. Sploh ga ni slovačkoga
lista, katerega uredniki so bi bili z
zapleteni v razne politične procese.
Kako se je zgodilo spora Hlilaki, je
le vsem v živem spominu, kako so
streljali madžarski šandarni na slovačko
množico, ki je blagoslovila svojo cer-
kev, je dogodek in zadnjih dni.

Vilek doseže madžarska tiranija o
priliki volitev. Narodnosti, ki tvorijo
še danes 54%, vsega ogrskega preb-
valstva, so poslale leta 1896 samo
ena euga zastopnika, leta 1901. celih
pet. Komaj danes jih je v petdesetih
zbornici 38. Okrajji, kjer imajo Madžari
večino, je izmed prebivalstva 6%, vo-
lilcev; v okrajjih, kjer si Madžar v
večini, jih je le 37%. V slovačkem
komitatu Njitra je bilo leta 1896. le
22.812 volilcev, toda ob prihodnjih vo-
litev so jih diakvilificirali od teh 5739
in med temi ni bilo ne onega Madžara.
Če pelje do volilca v slovačkem okraju
most čez široko reko, je ta dan svet
vred nevarnosti, da se ne podr, zaprt,
samo ja ne more oddati slovaški vo-
lilec svojega glas. Ogrska vlada vrje
v nemadžarske okraje po 3000 vrin-
kov in po 300 šandarnov, da "vdrže-
jejo red". Pri nekem spopadu med
kmeti in oboroženih je bilo ustreljenih
dvajset kmetov.

Veliko vlogo igra pri volitvah
podkupovanje. Leta 1896 je izdala
vlada tri milijone, da ugnoči sobi na-
sprotne kandidate. Viator Scotus trdi,
da je potrosila v. i. v treh severnih
okrajih, da je prodrla s kandidatom,
ki je bil njej povšeč, celoga pol mi-
ljona kron.

V zadnjem času vodijo socialisti
na Ogrskem velik boj za volilno re-
formo, ali madžarski koalicijski kliti
ni nobeno sredstvo dovolj slabo, da
doseže svoj namen: sebe ohraniti
na površju za vsako ceno.

Pred tremi leti je izšla na Du-
naju brošura pod naslovom "Kossuth
ali Habshabska", v kateri določa: uje
nznas pisatelj, da se gre v resnici pri
vsem boju med Ogrsko in Avstrijo
samo za to vprašanje. In čena zgodni
rešitvi za madžarske aristokracije naj
se narodnosti na Ogrskem?

In takó politike najlogi-
timirajo zopet iznova izmed
drugih tudislovenskih poslancev
s sprejetjem nagodbe?

F. L. Toma.

Politični pregled.

Beneške dežele.

Razprava o podraževanju šivilj je
bila najburnejša ne samo v zasedanju
novega ljudskega parlamenta, ampak
zadega parlamenta sploh od Badenjeve
doba. Do štirih popoldne je trajala
debata, glasovalo se je po imenih. In
ko je bil proglašen uspeh glasovanja
je navstal tak hrup in ropot med po-
slanci in na galeriji, da ni bilo slišati
niti svoje besede. Vihar v zbornici in
na galeriji je bil najpernej v prvi
vrsti proti kršč. socialcem. Le po časi
in s tešavo so se duhovi pomirili, ga-
lerije so se spraznile in zbornica je
prešla k drugi točki dnevnega reda.
Posl. Kramář je stavil vprašanje na
predsednika Weisskirchnerja zaradi
naravnost bestialnega napada, kateri
namerava napraviti pruska vlada na
lastninake pravice Poljakov na Fu-
znanjakem s zakonskim načrtom o
razvlastitvanju poljske zemljiške po-
stave. — Za Kramářem so stavili je-
dnaka vprašanje na predsednika za-
stopnika vseh slovaških skupin v
parlamentu, kakor tudi zastopnik ital.
soc. demokratov posl. Conci. Slo-
v. s posebnim zadovoljstvom beležimo. Ho-
vanska proti pruska demontacija je
bila vseskozi važna, resna in dostojna.
Vsesenški kričaji Wolf, Iro in Sommer
so talli: Heil Bllow! Nemcem pri-
voščimo to janske s Bllowom vred.
Kontaktujemo ob esem, da ves čas, ko
so slovaški poslanski poslanci izra-
žali svoje proteste proti barbarškim
pruskim nasilstvom ni bil v zbornici
ne en minister prisojen! Gotovo bodo
sedaj odšli na Dunaj in v Berlina
zatrjavali, da ni dopetna, da bi se
avstrijski parlament mehal v notranje
razmere taje države. To pa ne bo
mnogo pomagalo. Dec 28. m. n. je
smagal čut nad parlamentno treznostjo
in politično diplomacijo, nžaljen čut
civilizacije in humanosti nad bestialno
brutalnostjo pruskega junakerstva.

Dec 29. m. n. je izvrši nagodbeni
odsek svoja posvetovanja in nagodba
priđe v občrtak na dnevni red v dr-
žavnem zboru. Beckova vlada ni bač
v najboljšem položaju. Nedavno je šo

raščeni baron Beck s tem, da bodo vsi nagodbeni predlogi do 15. t. m. popolnoma izključeni. Prišlo je pa drugič. Na četrtni volji stoji še s svojih predlogov, ali katerih bodo treba spajati o 4 razpravi, prigodi se pa lahko, da bodo stariji spet novi najni predlogi in da bodo zbornica potrdila s temi še mnoge čase, predno pride do razprave o nagodi, o pravnomožni prevenciji in o prevenciji. Dela bodo s temi predlogi mnoga, čez je pa jako malo odmerjen. Ni čudež torej, da se oglašajo razni glasniki, trdijo, da ako stvar ne pojde gladko in ročno spod rok, da bodo baron Beck parlament razpustil, da stopi na mesto parlamentarnega uradnika ministrstva, ki bodo rešilo nagodi na temelju § 14. — To se pa ne bo zgodilo. Verjetno je pa, da bodo Beck nagodi parlamentarnim potem rotli, to bodo pa njegov zadnji uspeh. Prevede ki objelji v kaptolju na nagode raznim strankam, da bi mogli svoje objelje tudi spoiziti, zato je konec njegove vlada brkoma blizu. Kdo me bodo nasledili, ali gr. Than ali pride Alois Lichtenstein ali kdo drug, o tem bi bilo danes še proučljivo govoriti. — Vlado stranke — k tem se štejejo tudi nemški napredjaki in nemški agrarci, ki se ne še do potka držali proti nagodi — so sklenili, naj se obravnava nagodi in računski provizori v obliki najnih predlogov. Za to treba dvotretinske voline, ki se bodo tudi brkoma dobila.

V Galiciji nastopajo mestni sveti po vzroku svojega mestnega sveta v obrambo prvih rojakov na Puzanjskem proti prukim predlogom. Ob tem izražajo nade, da se tudi črki narod oglati proti nemškim nastopom. Levraki mestni svet zaktera, da bi se tudi v delegacijah držali prota proti nemški protipoljski agitaciji. Še vedno, ko se Madžari v Černori streljali Slovake pri „blagovestjenju“ nove orte, so Poljaki niso hoteli pridržitati ostalin Slovacom, protostojajo proti temu mongolokomu dirjalstvu. Danes vidijo, da je slovenska vzajemnost, ko se gre za pravico, kulturo in pravo, vendar več niso poble fraza. Nadjamo se, da se in to grozne krute šole na Madžarstvom in Puzanjskem rodi nekaj, kar bo da bodočim nalo politike v velikom tihajoče so nalo kulturo in gospodarske bodočnosti — imelo dobre posledice. Upamo, da bodo Slovani spoznali, da imajo vendar le nekoliko skupnih interesov, katere lahko tudi slehno branijo proti svojim mogočnim sovratnikom Nemcom in Madžarom.

Na Hrvatah se bliža obrat v sodnji krizi. Fabek-Rakodany je bil in dni v Budimpešti; šel je po navodila za nadaljnje postopanje proti nezaključeni erško-hrvatski konciliji. Vokacije pa je Rakodany za štrvalni in ga se bodo več podpirali. To se vidi še po tem, da bodo zbor knalo sklenili in da si bodo ban prizadevali pridobiti si v tem zaboru volino za svoje politike. To je tako nemogoče kakor li kaj. Od koalicije nikdo s Rakodanyem niti ne govori kaj še le, da bi se kdo spetal s njim v dogovore. Ostanke prejšnjih Madžarom so tudi proti Rakodanyu, kajti celo Čevrak, oni sloglasi oddeljni predstojnik in Kamenov čobe je izjavil, da se ne more odločiti nikako kompromisno skloje, doktor Madžari ne smakajoj saka s slednji pragmatiki Šelenbarterja in doktor se ne odrečajo škoti e jednotni madžarski državi? Kakor Čevrak vodi vna madžarskega stranke. Na koga se torej Rakodany znaala

H krata s Rakodanyem je bil v Budimpešti tudi Pavel bar. Raach, o katerem pravijo, da bodo Fatkov naslednik.

Dopisi.

Občinstvo v Slog. Slovaki je imela mislo godnje svoj redni občni zbor, ki je bil še dobro oblikan. Začetkom obzovanja se spominja predsednik takom leta umrtih članov katehizma Hajčka, Iv. Trnaka in Ant. Hajšana, kajih izgube molče občatino; v znak sodalja navoči vstanejo.

Tajnikovo poročilo je bilo kratko, a pomenljivo kot bodrilo k skupnem delovanju, ki je slovenjebistriškim Slovincem potrebno kakor ribi voda. Vred preselitve in zidanja „Narodnega doma“ ni mogla „Čitalnica“ to leto tako delovati, kot bi bilo šele; priredil se je le prav lep „Miklavžev večer“ in vrtal koncert „Nar. godbe“. Je blagajnikove poročila povzemanje, da je bilo denarnega prometa 900 K 24 v in sicer 493 K 06 v dohodkov in 407 K 19 v izdatkih. Poročilo obeh funkcionarjev se vzamete z odobravanjem na znanje.

Ker je dr. Lemet zaradi mnogih skrbri pri sgradi „Narodnega doma“ izvrtil predsednikom odločno odklonil, se je izvrtil za prihodnje družtevno leto odbor, ki se je sledede konstituiral: predsednik Milan Vršič; podpredsednik dr. Urban Lemet; tajnik Opatjalet Zalotnik; blagajnik Anton Špan; knjižničar Mijo Schwarz; odbornik Peter Novak in Ivan Grobelšek; odbor namesta: Mir. Pirkmaier, Ivan Ojcnagar in Fr. Ovahle.

Nadejamo se, da bo odbor uspelo vršiti svoje nalogo; sveda je to v svrhu pred vsem potrebno, da se odklone „Čitalnica“ v novem postopju primerna soba. Prihajajo koncerti, gledališki predstavi, da po bi je tedaj mogoče, če se bodo postavili v veliko dvorano „Narodnega doma“ stalen odbor, ki je predpogoj družtevne delovanja. Obratno se še sodaj do narodnjah faktorjev, da bi ne bilo potem prepozno. Iz naroda za narod!

Slovenske novice.

Štajerska.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** so darovali namesto venca na grob rajne gospe dr. Breuščeve naslednji gospodje vsak po 10 K: Janko Varhan, tajnik Jaznotajerske hranilnice, Ant. P. Arsenšek, zastopnik Donave, dr. V. Kakevec, dr. Gv. Sernec, dr. Lj. Štikler in dr. Št. Rajh, odvetniki koncipijent v Celju in rednik dr. Karlovšek, odvetnik v Celju 15 K, skupaj 75 K.

— **Družtvo „Sokolaki dom“** je imelo v soboto v celjski „Čitalnici“ izvršeno občni zbor. Sklenilo se so nekotore spremembe v pravilih. Kakor se vidi, stvar lože napreduje in je le šele, da bi vsi oni celjski Slovinci in Slovenci, ki še niso člani družtra pristopili!

— **Ijshljanske gledališče** v Celju. V nedeljo, dne 8. decembra t. l. ob 6. uri zvečer priredje člani slovenske operete v Ijshljani operetni večer v celjskem „Narodnem domu“. Pozivljamo Slovence in Celja, posebno pa levne celjske občinatno na to prireditve, zlasti kar je začetek predstave ob 6. uri, s čimor imajo najugodnejšo tolažniško sveto. Ta prireditve je prva svoja vrata v Celju, operete čolej se nismo žali v našem gledališču, zato sovramo biti kvaletni slov. igralcem in Ijshljane, da nam priveda operetni večer s tako zanimivim sporedom. Če se omenjamo, da je štiti dobitnik namencen „Dijalški kabinji v Celju“, po-

tem smo povedali vse: sveta dolžnost vsakega narodnjaka je, da običije v sodejo naše gledališče, ki stopi s to prireditvejo sopes en korak višje. Zanimiv spored pridobimo prihodnji.

— **Koncert**. „Celjska nar. godba“ koncertira danes v ponedeljek, zvečer v gostilni „Stadt Graz“ v Celju. Začetek po 7. uri zvečer. Vstopnina prost. Vabljeno so najprijetnejše vsi celjski Slovinci in Slovenci, da se v domači gostilni ob rodbi in dobri kaptolji male razvedrilo. Koncert ima snajaj naprijetilne domače zabave, zato je upati na mnogovrsten obisk.

— **Veterinjski koncert** v „Škafni kleti“ sicer ni bil tako dobro obiskan, kakor bi izvrtila „Šentpavelska narodna godba“ zaslutila, pa tisti, kateri so silili točno godbo in še boljše petje teh kmečkih fantov, katere je z. učitelj Schmidt s tolikim trudom iztril, so bili zelo zadovoljni. Godba, je zastupila v Celju trajen in dober spomin. Zlasti je očaralo poslušalce petje; tako dobro izrednaganov povzega zbora ni kmala siliti. — Ne morem si kaj, da bi ne ovrtili velika pomena te godbe, še z druge strani: ali ni bolje, ako se kmečki fantje zbiraajo okrog marjivega učitelja in se navdušujejo za nalo lepo umetno in domačo pesem ter godbo, kakor da popivajo ali pa tje vendar sive? Zato je vagojevalna stran te godbe zelo zanimiva in bi bilo le šele, da bi se toliko nali muzikalni gg. učitelji tudi drugod takozvala podjetja. Uspehi nagrade vsak trud! To je posebno lepo doživljal dirigent „Šentpavelske nar. godbe“ gusp. učitelj Zastop Schmidt. — Tudi s potrebo smo bili zadovoljni in šelimo imeti večkrat takih večerov.

— **Is Celja**. V soboto dne 14. decembra 1907 se bo vršil redni občni zbor Celjskega pavskega društva ob 8. uri zvečer v celjski Čitalnici s sledočim sporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitve. 5. Slačjanosti. Ako ta zbor ob 8. uri ne bi bil sklepčen, se vrši občni zbor ob 9. uri ob vsakem številu članov.

Celje, dne 30. novembra 1907.

Ošber.

— **Is Celja**. Nek slovenski gostilničar je radoveden, kakaj neki zahajajo vsi celjski in okoliški duhovniki v Škobertstovo gostilno ali pa k „Ivana“? (Zato, ker se jim zdí škoda onih grošev, katere bi zanesli v slovenske gostilne. Slovenske ljudi poznaja samo takrat, kadar je ob volitvah nasenkrat vera v nevarnosti.)

— **Is Celja**. Zadnji četrtlet ponosi se je vstrelil v hotela „Deutsches Haus“, kateri se je prigrabil kot Ergen Jeaplong, privatni uradnik. — Uradnik, čegar mrtvo truplo so našli pri šeleznici na Polslah, se imenuje pravilno Topolansky.

— **„Vahartica“ in Celjani**. „Vahartica“ neprestano vpije — a med nemškimi Celjani ni odneva. Zadnjič je vabila v „Deutsches Haus“, k predavanju za „Schulverein“ — a prilljo je stino malo ljudi. Nemški „Trutzberg“ samova čimdalje bolj, a celjski Nemci uridevajo čimdalje bolj, da vodijo prapneti narodni nemški sovinsti Celje v pogubo.

— **Cenejega mesa** še vedno — nimamo. In vendar je cena živini silno padla. Zakaj neki imamo običajne odbore v Celju, Mariboru, Ptaju in drugod? Za — nemško politiziranje, za koristno delo pa ne.

— **Celjska nemščina**. V Celju imamo nekaj obitkov, ki ne znajo nemški govoriti še manj pa pisati. Štelijo se sveda za Nemce; in da bi kdo ne dvomil, da se res Nemci, pošiljajo strankam račune, ki se s. pr. tako gla-

sijo: „Rechnung. I. Paar Hosen s. Waſſte überhändert, anbeobert gebatun en gebogit, zrasmen 2 Kr. 10 M. — Ali ne vidijo ti motaki, da smakajo sami sebe in — celjsko nemško? Priporočamo „vahartici“ ta izredk celjske „nemške kulture“.

— **Umrla** je v Celju zadnje sobote 30. nov. ob pol 2. uri popoldne po kratki in muči bolnosti gospa Miha Brenčič, rojena Frauensis, odvetnikova soproga, stara 43 let. Pogreb se je vršil danes popoldne na pokopališču celjske okolice. — Umrla gospa dr. Brenčičeva je sodelovala s svojim kranjim altom svoj čas mnogo pri povahkih prireditvah v Celju. Bodi ji blag spomin!

— **Umrla** je danes v Celju gospa Altižbleberja, žena znanega pečarja.

— **Nad cesar** je nastopil danes šestdeseto leto svojega vladanja.

— **Veliki kršit Franc Jozefovega reda** sta dobila od cesarja zdravnika dr. Korai in dr. Neusser, katere sta ga zdravila za časa zadnje bolnosti. To sta menda prva zdravnika, katere sta odlikovana s tem redom.

— **Is Braslavč**. Pri zadnjem poročilu o izidu volitve v bran „Sokola“ se je vrnila neljuba tiakovna pomota. Mora se pravilno glasiti: „V odbor sta bila voljena br. Rad. Delakorda, tajnik in br. Rad. Salaba, blagajnik.“ Sokolci „Nadar“!

— **Umrlj** je v četrtki dne 28. listopada t. l. Mihael Rak, veleposlanik in župan v Grajski vasi, od okrajnega zastopa vraskega in kraj. šol. sveta gomilškega v 47. leta svoje starosti. Bil je zmerom vri narodnjak. Lahka mu budi zemlja domača.

— **Is Št. Vida** pri Grobelnem. G. župnik Gajšek nas prosti, da pojednili k notici „štrovost v županišču“ št. 139, da se je tam naveden slehja zgodil brez njegovega znanja in da ga je svedel še le iz naloga časnika. Pau je poglala dekla vilice v koto, kar je spravnil župnikovev sam skledo in se odnesel ene vilice s kostenin rogom domu, menda, ker je menil, da je kost; po te vilice je dekla šla. G. župnika samemu nismo ničesar očitali.

— **Zepet sovota** na šolezniki. Blizu Ponkve je prijel stroj tovarnega vlakla delavca Dečmana in ga točko ranil. Zanesel so ga v celjsko bolnišnico. Ali delavci premalo pazijo ali pa je kak drug vzrok tem sovotam, ki se zadnji čas čudno množo?

— **Umrlj** je v Bretničah v soboto vpkopjevi župnik zlatomalik Horvat. Pogreb je bil danes dopoldan.

— **Is Brešče**. Sobotni „Slovenec“ poroča v posebni braljavki, da je v četrtki, dne 28. nov. redar Zorjav brez vsega vrocka snili s sablje v prvi kmečkoga fanta Ureka in Globokoga in ga skoraj mrtvno ranil. Ranjencea so spravili v bolnišnico.

— **Dr. Benkovič** in „Ponarski straži“ „Fox st.“, ki siliti dr. Benkovič v breškimem okraju v neprostanto reklamo, nam očita herostratsko početje, ker smo pridobili po „Narodnem listu“ vest, da čobe dr. Benkovič kandidirati v skupini veleposvetstva in sili v našelo vo okr. zastopstva. Mi smo se informirali in prav dobro vemo, da je bila ta vest med veleposvetstniki razširjena; ako je „Domovina“ svetorala še k pravočasnemu pobotanju, ker ji je znano, da Benkoviča veleposvetstniki za sobeno ceno ne marajo, so ji očita herostratstvo! To je pravo katoliško hinavstvo in neopravileno napadanje dobro narodnega lista, samo zato, ker je napreden! — Sedaj pa je itak dr. Benkovič sam „poznal, da je boljše de v veleposvetstva ne kandidira in se bo prepastila ta kurija veleposvetstnikom samim.

Domobranska uprava je stavila v proračun za l. 1908 4000 mož ved. Pomotiljev utemeljuje s tem, da se ustanovi osam oddelkov za strojno poslake in domobransko topništvo. Proračun potrebnih za domobranstvo znaša nad 51 milijonov kron.

Od Sr. Lovreca na Dravskem polju. Preteklo nedeljo sta zopet pogorela dva posestnika v Župci vsi, katere sta tudi lani leto porogela. Nevemo ali je to hudojaba ali pa sreča?

Za slogo. Čudne pojme o „slogi“ vseh št. Slovencev ima „Slov. Gospodar“! V vsaki številki leta naj-ostednejši zapodi na moše, kateri so ostreli pri narodnem delu in ki so delali za probajo Slovencev na Stajerskem, ko še živ človek ni sanjal o kakem dr. Korušcu ali orjaku Rožkarju; v vsaki številki hujša kmetičja ljudstvo proti Ciril-Metodovi ločki družbi, hujška proti-že obstoječim velevarnim narodnim denarnim zavodom (bogvedaj, proti nemškim ne!) in tako naprej. To ni je delo proti vsakemu slovenskemu stopu štaj. Slovencev na narodnem in gospodarskem polju, to se pravi tirati narod v pogin! — Mi smo in smo bili za slogo z osemi našimi rojaki, ki nam puščajo naše politične prepričanje, ki puste strankarstvo, kadar se gre za delo na zgodaj imenovanem polju — a proti ljudem okrog „Slov. Gosp.“, ki razdirajo vse, bomo stali vredno v naj-ostrejšem boju; to nam nalaga ljubezen do obstoja našega slovenskega naroda!

170.000 kron je izposloval državni poslanec g. dr. Ploj po toči prizadetim posestnikom v ptujko-oromskem okraju. Ptujsko glavarstvo je te dni začelo deliti podporo. — To je dele — zg. dr. Korušec, Rožkar, Pisek in Benkovič pa delijo ljudstva — prazne besede.

Znanstvenost iz Ptuj. Tudi znanemu dr. Fr. Glasu, sodniku v Ptuj in intimnemu prijatelju J. Orniča so hlače tresejo. Mož je bil dekoriran pred 3 leti z viteškim redom Fran Josipovim za zasluge — kojih nihče drug ne pozna nego Ornič. Pa ta viteški red ni bil v stana pripraviti ma hitrejši advancement, po katerem tako hrepeni. Pri minih državno-zbornih volitvah vrgel se je na prigorjanje J. Orniča v politično arenno ter nastopil kot kandidat za mesto Ptaj-Lipaica. Imel je smelo; kajti vse njegove trditve — v Lipnici in v Gradcu — čed, kako on v uradu podpira nemitko, kako je Nemcem pravičen itd., so bile lob v stene. V posebnem tiskanem oklica, ki je podpisal od Orniča, dr. pl. Fichtenau in drugih, je zatrjeval, kako bo pobijal dr. Ploje, dr. Ferjančiče et cons. — Vse to ni pomagalo. Človek bi mislil, da je urad takega moža v popolnem izvrstnem redu. Kaj je? Pred kratkim sta bila v preiskovalni zapor odvredena dva pomožna uradnika ptajskega sodišča radi malverzij s koleki. Tako nadzoruje dr. Fran Glas svoje podrejene činovnike, tisti dr. Fr. Glas, ki je kot kandidat obetal, kako bo dr. Ploja pobijal. Kdo se ne smeje? Sedaj je odredil, da se sune nikdo kolkov od strank prejemati, nego sodnik, ki je vodil razpravo. Dvomimo, če bo občinstvo s tem zadovoljno. Slina koncepcija uradnika prikupi ravno tako kolek na papir, kakor slina pisarja, če sta oba pošena. Čemu toraj nadlegovanje strank in zastopnikov? Prosim odgovora.

Začetek letošnjih božičnih počitnic. Načelni minister je odredil, da se prične božične počitnice na srednjih šolah (gimnazijah, učiteljskih, obrtnih in trgovskih šolah) že v soboto 21. decembra.

Umri je v Zalcu dne 1. decembra t. l. znani g. J. Narčjs stariji, ki je napravil ved novih orznoj, posebno na Stajerskem. — To obrt je prevzel njegov sin g. Franc Narčjs, ki je pravi vođač v tej stroki in v našem listu še večkrat priporočal.

Is Vrankega. — Miklavžev večer. Št. pavelška godba koncertira v četrti, s. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni gospe Sentakove.

Slov. spodnještajerski poselstev. Mariborski obč. svet je sklenil „vse“ storiti, da se razmere na moškem učiteljski urede. V ta namen bo zbral vse material v tej zadevi in ga izroči dr. poslancu Marchin, ki naj vložil v državnem zboru interpelacijo, da se odpravi za doedanjih mest učitelj Majcen in ravnatelj Schreiner. Seveda misli obč. svet na to, da naj zasedi ta mesti Nemca. Mi smo se z zadevo mnogo ukvarjali — državni poslanci gg. Jedvnik, dr. Ploj in Roblek vedo, kaj jim je storiti!

Nov promogovnik! Blizu Leporja je odkril vitez Jenstein z Dunaja mogočen promogovnik, kateri baje mnogo obeta.

„Murski Sokol“ v Ljubotermu priredi v nedeljo, dne 8. decembra t. l. posebno in zanimivo predavanje v gostilni g. Fr. Seržona. — Govori gosp. dr. Grossman: „Delo in organizacija dela v narodno gospodarskem oziru.“ Sodeluje tambarški odsek. Začetek ob 7. uri zvečer. Pridite v obilnem številu!

Sreča so dobili toliko v vrah. Galiciji, da je na železnici Tarnopol-Zbratav ustavljen ves promet.

Is Gradca. Triglavski zbrani na drugem rednem občnem zboru, odločno soglašajo z resolucijami praškega pri kritičnim nakazom vlade glede naših srednjih šol, kakor tudi obsejajo z ogorčenjem hinasvo stališče, katero zavzema del slovenskih zastopnikov, vseh dele strankarke zastopljenosti v zadevi delitve I. državne gimnazije v Ljubljani.

Slovensčina pri vsijem sodišču in graškem nadsoščiču. Poslanca Hribar in Rybat sta bila dne 28. novembra pri pravosodnem ministru Kleine s zahtovo, da izdajata graško nadsoščiče in najvišje sodišče v slovenskih pravnih slovenske pravoreke. Ob tej priliki sta izročila ministru tozadevno spomenico društva slovenskih odvetočnikov. Pravosodni minister Klein je poslanca podal zgovorljivo zagotovilo glede rabe slovenskega jezika pri omenjenih sodnih instancah.

Odsek za vselostenski legitimacijski listek, ki se prodaja v korist naše šolske družbe Ciril-Metodove, se obrača na vsa slov. društva s prošnjo, da blagovoljivo uvede to društveno izkaznico, ne le da si olajšajo notranje poslovanje, ampak da tudi na zunaj pokažejo svoje narodno prepričanje. Komad legitim. listka kot društvene izkaznice se prodaja po 20 vin, kot vstopnice k katerikoli narodni prireditvi po 10 vin. Naročila in informacije naj se pošiljajo na naslov „društvo svobod. slov. akad. „Sava“ na Dunaju, 17. Schellhammergasse 4.

Schriebl — obsesti! V soboto dne 30. novembra 1907 se je predpoldne po bližnjem raznesla po Mariboru vest, da se je Ferd. Schriebl, o katerem so časopisi v zadnjem času poročali več kot dovolj, v preiskovalnem zaporu obesil. Istina je, da je Schriebl nos nagloma umrl, ali pa navadno umrl ali ne, tega še sedaj se moremo za gotovo reči, ker pri sodnji strogo molčijo o tej zadevi zavedi. Pri tej priliki tudi konstatujemo, da agent Fr. Koren

ni in tudi ni bil v preiskovalnem zaporu, kakor so časopisi pomotoma poročali, in da proti njemu se preiskava niti vpletjena ni. Toliko rusnici na ljubo!

Občni občni zbor „Podgornega društva za slovenske visokošole v Pragi“ se je vrtil dne 10 t. m. Na predlog gospoda dr. Iv. Žnavorca je izvolil občni zbor gosp. prof. J. Grossa v Novem mestu in gosp. stavk svetilka Fr. Tomičiča društvenim častnim članom zaradi izrednih zaslug, ki sta si jih pridobila za društvo in sicer prvi kot ustanovitelj društva, drugi pa kot njegov večletni, neumorno delavni predsednik.

Občni zbor „Križanske soc. zveze“ se je vrtil zadnji četrti v Ptaju. „Zvezi“ pripada sedaj 33 društev, denarno stanje je slabo. Zbupnik Gomiljak je govoril o bodočem delovanju „Zveze“. Čudno se nam samo zdi, da se ni prav nič govorilo, vsaj kolikor je moči posesti iz poročil o delovanju v narodno nevarnikalosti obmejnih krajih. Ali naj samostano za zelo — smisljivo znamenje časa?

Kuljgovodstveni tečaj za voditelje kmetičkih hranic in posejilnic ter vseh drugih zadrž priredi „Zadrutna Zveza“ v Celju v danh 27, 28. in 29. decembra tega leta v Celju v uradnih prostorih „Zadrutna Zveza“. Tečaj je namenjen pred vsem voditeljem in funkcionarjem združ. ustanovljenih v letih 1906 in 1907.

Domobranci bodo nosili v bodoče popolnoma sivo obleko kakor je imajo lovski bataljoni.

Kranjska.

Začetnim vodjem ljubljanske postaje Julije Seleznic je imenovan g. Emerik Malorh.

Smrt gajnarja. Costar Drobnič in Stare Loke je zadnji tork v dan pil šganje, v sredo pa so ga našli mrtvega.

Tudi šikovni listi so našim klerikalcem dobrodošli, ako je treba „vdariti“ po slovenskih naprednjakih. Na Dunaj pošljejo „N. F. Presso“ glasnik proti obstruktiji „Zveze jun. Slov.“ — Joma pa ponastikujejo te članki in jih „izrabljajo“. Tak manever pa bodo spoznali tudi na Kranjskem! Finis sanctificat media!

Hranilnišče knjižnice na katero je bilo založenih 9000 K denarja je zgrabila prevlitarica Posnik iz Kamnika.

Legar v Postojni je popolnoma prenehal. Zato se zopet vrže tam občajni sejni.

Bik je pobedel posestnika Mavra iz Grobišč na Notranjem tako hudo, da je malo upanja, da okreva.

Primorska.

Vina so letos pridelali na Primorskem 1.000.000 hektolitrov, in sicer v tržaški okolici 10.000 hl, na Goriškem 300.000 hl in v Istri 900.000 hl.

Klerikalni list v Trstu. Z novim letom prične izhajati v Trstu klerikalni tednik „Trst“.

Na Viprskem so se vrtilo te dni ostre strelne vaje topničarjev in sicer okrog Ozeljana in Šerpsava.

Otroka sta se opekla. V Gorjanskem je odšla neka mati na svatbo in pustila dva otročiča na ognjišču. Mala nemirna sta lasila okrog in zaila slednjijo v ogenj, kjer sta se hudo opekla.

Obč. volitve v Ptaju bodo po poročilu „Naše sloge“ razveljavljen. Potem pa bo najbrj za vselej konec italijanekoma gospodarstva v Ptaju.

Drugo slovensko deželo.

Novo gledališče v Kralju Vinogradih pri Pragi je bilo dne 24. t. m. slovesno odprto. Novo gledališče je po svoji velikosti in umetniški vrednosti drugo med vsemi obstoječimi čiški gledališči ter ima 1340 sednih mest, skoro izključno s sedež, samo na četrti galeriji je majhno stojaliče. Vinogradsko mestno gledališče je tehnično tako dovršeno sezidano, da vsak gost z vsakega mesta dobro vidi na oder in dolro stihji vsako besedo. Notranja uprava je tudi zelo skrbna, smotrna in skusna. Pri slovesnosti otvoritve se je igrala nova drama Jaroslava Vrchlickoga: „Godina“, dramatična legenda v štirih dejanjih. Nadaj se je, da bo to novo, veliko gledališče ugodno vplivalo na uspešni razvoj češke dramatične umetnosti.

Svetovne vesti.

Feritinske kuge imajo olizn Pliberka na Korotkem. Nekemu posestniku je poginilo 25 kokoši. Kugo so zanesli na Korotko perani s Hrvaškega.

Proti podratenju Stivi vrhla se je v Taboru na Češkem velika demonstracija. 4000 delavcev in drugih oseb. Mestni svet je obljubil, da se bo trudil ublažiti neznanost dragotino.

Zgorelo je v Borylavu na Goriskem troje petrolejnih vrelov.

Veliki vikarji razsajajo te dni na Severnem in Baltičnem morju. Mnogo ladij je pokoldovanih ali pa so se potopile. Mornarji so se v največ slučajih rešili.

Zapuščeno srbskega pritrjarka gosp. Brankovića so ocenili na 1.098.000 kron. Jedno polovico dobi njegov set dr. Maksimović v Oseku, drugo pa ločki sklad karloviške metropolitije.

Dvejad. Pred porotnim sodiščem v Halleju na Nemškem je bil obojejev visokotok. Raz, ker je v dvo-boju ustrelil medicina Lipskega, k dveletni trajarski ječi.

Vladni načrt o znižanju davka na sladkor. Kakor se poroča, je vlada že pripravila predloge, katere predloži parlamentu o znižanju davka na sladkor. Vlada namerava znižati davek na sladkor skupno za 25 K in sicer v treh obrokih. Tekom 1908. leta znaša davek od 26 K na 34 K; po treh letih zopet za 4 K in še po treh letih zopet za 4 K. V seji dne 26. t. m. je stavil češki poslanec Choc predlog, naj se davek na sladkor zniža takoj za 20 K na 1 met. cest. Kršč. socialna zveza je sklenila potegniti se za to, da bi davek bil takoj znižan za 5 K in zopet za 4 K na 1 met. cest.

Madžarska zlobnost. Madžarski listi pišejo, da je ščurval bivši čerovaki županik Hlinka na svojem potovanju po Češkem sokole, da bi s orotjem napadli Ogrsko in rešili Slovence. Listi bi radi dosegli novo pravdo proti županiku. — V ponedeljek je predval županik Hlinka na Dunaju o položaja Slovkov na Ogrskem, v tork pa se je odpeljal na Ogrsko v dveletni zapor h kateremu je obojejev.

Björnson povsaj v Zagreb. Zgrabiško narodno gledališče pripravlja krasno Björnsonovo igro „Fallissement“. Na predstavo porabi tudi glasovnega norveškega pesnika in zagovornika ogrskih Slovkov Björnsonove-Björnsona.

Na graškem nemškem veselilišču se so vršile demonstracije proti klerikalcom. Napredni dijaki sune dovolili klerikalnim vstopa v dvorano, v kateri se je vršila inauguracija novega rektorja, posejajo pa niso pustili klerikalcev na ulico.

— Zupanem v Rimu je bil izvoljen dne 26. t. m. Arook Nathan s 60 glasovi (12 odd. svet. ni glasovalo). Novi zupan rimski je šid in glava francosov; klerikalce je ta izvolitev silno razburila.

— Graf Sternberg proti „Arbeiterversicherung“. Ta današnji socialdemokratski dvoevnik je očital znanemu grofovskemu razsrajaču Sternbergu, da je zgubil častniško čast radi dolgov pri kvartak. Sternberg sedaj list todi in navaja za priče nadvojvodo Hainerja, vojnega ministra Schönleicha, grofa Welsersheimba, Uenkliha in še nekaj drugih.

— Samomer. V Pribislavi se je obelil nek delavec valod pomanjkanja. Njegova žena se je na to zaprla in s seboj in pustila iz peči odtokati ogiljkovo kislino, v kateri se je s tremi otroci zadušila. Dva otroka so še rešili.

— Največji dijamant na svetu je poklonila nedavno posebna deputacija južnoafrikanških kolonij kralju Edwardu kot venilo za njegov rojstni dan in v spomin na podeljeno ustavo transvalski koloniji. Diamant se imenuje po predsedniku prve gorniške družbe T. M. Callian, tehta 3025¹/₂, karator (približno pol kile) in se ceni na 25 milijonov kron. Našli so ga blizu Pretorije, glavnega mesta nekdanje republike transvalke. Deputacija se je vrnila od morja v London s posebnim vlakom in pod posebnim varstvom tajnih policistov.

— Prva kitajska studentka na berlinskem vesečilišču je gospodična Li-cc-cung, 17 letna hčerka nekoga zdravnika v Šangaju na Kitajskem. Dovrčila je višjo dehiško šolo in poudarje napravila posebno gimnazijsko maturo. Na vesečilišču postala zgodovino senškega in zaglednega slovrta.

— Na turško-perzijski meji so neprestani nemiri. Poročila pravijo, da so se Turki polastili nekoga perzijskega okraja.

Lepo stanovanje

obstoječe in 3 sob, predoba, kuhinja itd. je takoj oddati v hiši št. 11 na Ringe v Celju. — Poddostnosti se izvejo pri kizirki, ali pa pri okirniku, ki stanuje Schillerjeva cesta št. 2.

Stanovanje

z dvema sobama in pripadajočimi prostori, s elektriko razsvetljava in vodenem se odda v najem takoj ali pa do 1. marca 1908.

Nabavljajo se izvejo pri okirniku kile, Schillerjeva cesta št. 2. 602 5-6

Stelaže ter pudelni

v zelo dobrem stanu se po nizki ceni prodajo. Ravnotan se tudi lepi prostori za trgovino. Dogodi do 4. decembra na upravništvu „Domovina“.

Proda se

po zelo nizki ceni **posvetne lepe kmetičke** s gospodarskimi posolpy. Zemljišče (hosta, travniki in njive) meri 70 johov. Kupci naj se ogledajo naravnost pri posestniku **Antonu Kmetiču, Bukovje, pošta Zgorje ob Savi.** 634 2-1

V Trbovljah se vrši prihodnji sejm v četrtak, dne 5. grudna t. l. Županstvo Trbovlje.

„Ilustrovani narodni koledar“ letnik XIX. za leto 1908 je izšel in je dobiti v Zvezni tiskarni v Celju. **Uredil prof. dr. Ant. Dolar.** Cena: brodiran K 1.—, elegantno v platno vezan K 1.50, po pošti 20 vinarjev več.

MAGNOLIE VENGE, V VSEH VELIKOSTI IN CENAH TRBOVJE ZA VENGE IN NAPISE Z ZLATIMI ČRKAMI PRIPOROČA: PETER KOSTIC V CELJU.

CELJE NARODNI DOM KAROL VANIČ NARODNI DOM CELJE Velika trgovina modnega, suknene in manufakturnega blaga na drobno in debelo **Za jesensko** in zimsko dobo dolele novosti v modnem in suknemem blagu za obleke v velikanski izbori. Velika zaloga preprog, garnitur suknemih in cipkastih zaves in Stores po najnižjih cenah.

Vaegamogočnega Gospoda volja je bila, da je danes ob pol 2. uri popoldne po kratki in mučni bolezni umrla, previdna s sv. zakramenti za umirajoče, predraga soproga, ljubljena mati, hči, sestra, nekakinja in svakinja, gospa

Minka Brenčič roj. Praunseis

odvetnikova soproga.

Pogreb predrage rajnice boče v ponedeljek, dne 2. grudna 1907, ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti (Rotovška ulica št. 3.) na pokopališče Celjske okolice.

Sv. maša zadušnica so boče služila v mestni župniji in opatijski cerkvi sv. Danijela dne 3. grudna ob 8. uri zjutraj Predrago rajnico priporočamo vsem znanecem v blag spomin in pobožno molitev.

V CELJU, dne 30. listopada 1907.

Dr. Alojzij Brenčič, soprog; Radevan, Alojzij, Mariča, otroci; Franc Praunseis st., veleposesnik v Sv. Jurju ob J. z. oče; Terezija Gorlschek, lastnica tiskarne na Dunaju, toča, dr. Alojzij Praunseis, zobozdravnik v Ljubljani; Franc Praunseis ml. posestnik v Sv. Jurju ob J. tel.; Karl Praunseis, asistent J. z. v Hetzendorfu, bratje; Terezijah Praunseis, omoč. Čap, sestra; dr. Anton Čap, c. kr. sod. svet. na Dunaju, svak; Irena Praunseis, Ana Praunseis, svakinji. 696 1

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepični napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke **VINCENC KVEDER žalec v Savinski dolini, Stajersko.**

108 150-8